

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 ft., félévre 2 ft. 50 kr.,
negyedévre 1 ft 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Autonomiai kongresszus.

A kath. egyház, mely a multban az európai államélet minden ágazatával benső kapcsolatban állott, ama merev ellentét által, mely a régi államrend és az újabb kor által hozott társadalmi és politikai viszonyok között kifejlődött, talaját veszítve, leszorult hatályának és jogainak ama magaslatáról, melyre a hitért lángoló nagy ősök buzgósága helyezte.

Az államok, melyeket egykor a kath. egyház anyyi szeretettel ölelt keblére, mostoha gyermekei lettek az egyháznak, kik eltasztották maguktól a szerető anyát, midőn érezték, hogy a maguk lábán is tudnak már járni.

Az egyháznak végnélküli küzdelmek között kelle magát fentartania az államok illetéktelen terjeszkedése ellenében és ki kelle fejtenie összes erejét, hogy isteni küldetéséhez való joga végképen el ne tiportassék a politikai abszolutizmus által, mely mindenütt az egyháznak elnyomását czélozta.

Az egyháznak eme nemes szenvedései között fejlett ki azon öntudat, hogy az általános világteljedés adott helyzeteivel szemben lényének és isteni küldetésének megfelelő állást foglaljon el.

Az eszme tehát, hogy a kath. egyház érdekei és szabadsága az új viszonyokkal szemben autonomia alapján biztosíttassanak, nem párt-szenvedély, sem pedig tömegek izgalmai által dobatott felszüre. Mindkét esetben nélkülözötte volna az igazság és rend azon attributumát,

mely az egyházban minden fejlődésnek, minden intézménynek jogszerűségét képezi.

Ezen eszmének csirája az újonnan alakult államéleti viszonyokból kifolyólag magának az egyház öntudatának mélyéből nőtt ki és plántái azok voltak, kik az apostoli successio folytán egyedül jogosítvák az egyház kormányát vezetni.

Es ezen eszmében az egyház fensőbb bölcseségének legélesebb logikája nyilatkozott meg.

Az egyház ugyanis ama talajra helyezkedve, melyen a megváltozott viszonyok folytán a kor uralkodó eszméi és törekvései nőttek, valamint a nagy átalakulásokat szülő századok viharai között, ugy ma is megtalálta a helyes irányt, melyen a kor uralkodó eszméi, törekvései és az általános haladást mozgató összes tevékenységnek élére állva — vezérelje a társadalmat saját szellemében.

Látjuk a társadalom kétségbeesett kapkodását a szocializmus chimerájával szemben, a mint a család és vagyon puztulásának szemléleténél visszasír amaz idők után, midőn a vallás szelleme ihleté a népet, lelkesíti a lángészt és nyújtja a boldogságot. Látjuk keserveit, halljuk sóhajait társadalmunknak, mely mindinkább sápadozva nézi azt az ürességet, mely a lelkekben és szivekben tanyát ütött.

Templom, oltár, szószék elhallgattak immár, hogy azok vegyék körül csupán, kiknek sem elég vagyonuk, sem elég szellemi képzettségük nincs arra, hogy magukon segítsenek.

Nem központja a tudás és értelmi fejlődésnek a theologia, mint volt a vallásosság

századaiban. Éjbe borult a vallásos elvek világitó fátylaja a mindenben önállóan jární akaró gyenge emberi ész és tudás tévelyneinek örvénye fölött és a hit dolgaiban oly nagyfoku járatlanságát látjuk a magukat magasabb értelmi nivón képzelő intelligenciáinak, mi komoly gondolkodásra nyújt alkalmat.

Mindaz, mi a kath. érdekekkel csak vonatkozásban áll, háttérbe szorítottatik a társadalmi téren és érvényük súlyát veszítik az ellenséges viszonyok folytán. Irodalom, sajtó, iskolák visszhangzanak a katolicizmus elleni gyűlölet szavától.

Nem kell e képet tovább festeni, hogy a sötét helyzetet eséseinek egész mélységében lássuk. Láthatjuk — hisz benne élünk.

A viszonyok benső szükségessége hozta magával, hogy a kath. közérület a vallási és erkölcsi téren tapasztalható ily nagy foku kalamitásokkal szemben a kath. összetartás és érdekközösség eszméjét megvalósítandó az egyházi önkormányzat sorompóhoz lépett, hogy az összes katolikusok öntudatát, rokonszenvét és részvétét tegye örvé a kath. jogainak, érdekeinek és szabadságának.

Ezzel egyszersmind hazánk történelmi fejlődésének egyik fordulópontjához jutottunk. Nem emelkedik-e lelkünk a gondviselés útjainak és végzéseinek eme meglepő nyilvánlása előtt?

Oly eszme megvalósítása előtt állunk, mely tiz nehé századon át forrott nemzeti tevékenységünk kohójában, s mely odáig érelődött már, hogy testet kell öltenie. Ez eszme:

Hullámok.

Irta: Bartók Lajos.

I.

Tengerre szálltam, amde a hajóba
Nem vettelek fel téged, kedvesem!
Te könnyű vagy, miként a tenger habja,
De mint a kő, nehéz a szerelem.
Hajóm a hullám így vigan ragadja
S érted való bűm nem tarthat velem,
De ha itt ülnél, engem átölelve:
Hajóm is, tört szívemként, elmerülne.

II.

Mely gondtalan szállt lágy tengertükörre,
Már szenvedett szívem hajótörést.
Vihar fuvallt, s a tükröt összetörte,
S a szívem is vert vérző ajku rést.
Vész multán tükrör egybeforrt, — örökre
Vérsz te szív, hát emlékedbe véd:
Örök tenger szerelmünk, árja jó mély,
S rajt' szív, te csak bukdácsoló dióhéj!

III.

Hajótört szívem' bajjal partra vontam,
Nem rév, csak a szirt volt, mely széttuzá,
Közönynek szirtje volt ez, s rajta nyomban
Tükloni kezdém, páncsált verve rá.
Kiépül így, de csak teng a porondban,
Mint kagyló, ha csigája elhagyó,
S esküt tevék: rád sohse szállni, tenger,
Bár mosolyogj rám telve szerelemmel!

IV.

A végtelen tenger, örvényre váltan,
Mely elmerít s feldob világokat;
Oh szerelem, te vagy! de ellenálltam
Közöny jégsarkán, biztos pont alatt.
S pihenj bár csalfa-szendén, napsugárban:
Sáédító bajad hozzád nem ragad,
De ha dühöngesz, álarcszéd levette:
Remegve vágyom vissza bősödre!

A diagnózis.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Irta: Németh Ödön.

II.

(2)

Mint a dércsippett erdő lombját hullatva nőveli lassan az avart, ugy a mult napok és hetek, mindig sötétebbé, vigasztalhatatlannabbakká tették Zsolna kedélyét.

Eleinte nem félt a haláltól, sőt kívánta azt, mint a mely egyedül válthatja meg a közeledő szenvedésektől. De mert mindég a halállal, a megsemmisülés gondolatával foglalkozott lassanként egész lelkét befogta az az iszonyu kérdés, hogy mi lesz a halál után? ... A halál, mindig a halál forgott a fejében, s mint naplemente után a keleti égboltról az éj sötétje húzódik a világ fölé, ugy lett urrá kedélye felett is lassanként a melancholia.

Öröme nem volt már semmiben. Az emberek kerülte, a mulatozásnak semmi nem ismerte többé. Egyedül orvosi hivatását teljesítette, ebben, s ennek lelkiismeretes teljesítésében talált egyedül némi vigaszt. Az ő élete nem ért semmit ömaga előtt, értékessé akarta azt tenni másokra. Míg orvosi hivatása elfoglalta, addig nem is igen szenvedett, mert erős akarral uralkodott magán, hogy nagy vívódását ne vegye észre senki. De minek is, mutassa bárkinek is, hogy mennyire szenved? Minek? Azért, hogy a számalomnak egy-két for-

a kath. érdekek időviszonyokhoz mért, korszerű rendezésében és biztosításában összes állami és társadalmi állapotunk jövőjét az örök igazság és rend elveinek alapjára fektetni és vele az ezeréves haza számára egy új ezredvet biztosítani.

Titáni munka ez! — a ki véghezviszi, az előre megírta Magyarországon az egyház és haza történelmében a fejezetek címeit belátatlan időnkig.

És ez a munka a miénk — mindnyájunké! Kinek szive még megtud dobanni magasztos eszmék után, az nem vonulhat vissza. Nekünk ott kell állanunk küldötteink mögött, vállainkon tartva azokat, helyeslésünkhöz biztatva, hevülésünkkel lelkesítve, a kath. elem beláthatatlan tömegével súlyt adva szavaiknak, vagy ha kell vetni moudva, de semmi áron nem szabad eltűnnünk, hogy az egyház érdekeinek egyenes sárbalálásával exotikus eszmék után rajongó epigonok 1871-iki boházata újra ismétlődjék.

Vagy kivesszünk volna tetterünk? Jelen télenységünk és nem törődésünk dokumentálása volna törpességünknek, előrevetett árnyéka a feladott küzdelemnek?

Ugy ismerjük el, hogy képtelenek vagyunk hazánk és egyházunk történelmét tovább írni.

Ha ezt nem akarjuk, úgy egy jobb jövő iránti remény vigaszával és a nemes hevülés bizalmával kell kísérnünk és támogatnunk a kath. congressust céljainak útjában.

Kész örömmel kell támogatnunk ama módokat és eszközöket, melyek a congressus bölcsessége által hoztatnak, hogy a vallás utjai a családba és társadalomba visszavezetessenek, hogy az egyház elveinek, szépségeinek, erkölcsi nagy rendszerének és hivatása szentségének tudata és ismerete az elmébe mindinkább terjedjen, s az értelmi rend fejlődésébe is beolvassassék.

Kétszeresen szükséges, hogy a kath. egyház ügyei a papság és hívek kölcsönös frigyessége alapján, a közös érdekek és közös cse-

mális kifejezését hallja? — Csak had maradjon magának mindenki!

Hogy mi baja van, nem is sejtette senki. Csak annyit láttak, hogy arczán örökösen valami sötét komorság ül, a melyet soha egy pillanatra sem derít fel a mosoly. Ez a komorság, s az ömaga felett uralkodó akarat-erőnek kinyomata rosszakaratu kifejezést adott arczának, úgy hogy mindenki kellemetlenül érezte magát társaságában és kerülte. A kis vidéki község pletykás népe e komorság okát kutatva bizonyos büntényt sejtett a háttérben, mely Zsolna lelkiismeretét furdalja. Senki sem tudta, senki sem sejtette, hogy az a sötét arczu fiatal ember, mikor átlépte szobája küszöbét s elzárkózott a cselédség vizsga tekintete elől, milyen kétségbeesztő kinok között vergődött.

A magány s az egyedüllét órái borzasztó szenvedésekkel voltak telve. A halál gondolata mint egy sötét örvény tátongett előtte, s nem tudott menekülni tőle. Orvosi művei nem nyújtottak vigasztalást. Hiszen azokban is az emberi test szenvedéseinek leírása, s lépten-nyomon a halál, a megsemmisülés volt lefestve. Mindég a test, a szenvedő s az enyészett felé siető emberi test nyomorúsága állott előtte.

Ebben a szomorúságban eszébe jutott, hogy a lélek hallhatatlanságának tudatában keresen vigasztalást. Csakhogy ez irányban soha sem kutatótt. Az emberi lélek csak annyiban érdekelte eddig, a mennyiben egyes kórképek komplikációiban szükségessé volt vele foglalkoznia. Ő előtte csak az emberi szervezet birt az előtt érdeklél, s csak a beteg testtel foglalkozott. A betegséggel és a halállal! Hogy mi lesz az emberrel a halál után, — arra nem gondolt

lekvés életképes szervezése által előbbre sietve, biztosítassanak.

De hogy figyelemmel kísérhessük a congressus működését, ismernünk kell annak ügykörét melyről ez idők egy szó sem tétetett.

Ismernünk kell ama szellemet, amas irány-elveket, melyeket a congressusnak követnie kell munkálkodásában.

Jelen cikk keretében foglalkozunk csupán az elsővel.

Nagyon téves ama katolikusok által is hangoztatott nézet, mely a kath. autonómiairól lévén szó — vonatkozása hozza azt a protestáns felekezetek autonómiajával.

Mi a kath. autonómia lényege?

A kath. országos autonómia lényege röviden meghatározva a következő: Az apostoli magyar király, ki az egyháznak legfőbb kegyura és az ő személyes jogait jelenben a vallás-és közoktatásügyi miniszter által gyakorolja, jövőben eme jogokat, jelszen pedig az egyházi javadalmak betöltését, az egyházi vagyonnak, alapok és alapítványok kezelését és rendezését, a katolikus iskolák, azoknak vagyontát, a feleltük való felügyeletet — *katolikusokból alakítandó bizottságok által gyakorolja*, részük ruházván a legfőbb kegyuri jog oly mértékben való gyakorlását, mint a mely mértékben azt jelenleg a vallás és közoktatásügyi miniszter gyakorolja. Ez az autonómia lényege.

A kath. autonómia tehát nem *jure proprio*, hanem *jure delegato* fog működni, mint megbízottja a királynak, a legfőbb kegyurnak.

A kath. autonómia nem áll tehát az egyház valami új szervezésében, alkotmányának bármilyen megváltoztatásában — nem áll a hierarchikus rend megbotlygatásában, mert ennek alapítója az isteni Mester — ehhez tehát kontrá kezekkel ember ne nyuljon; nem áll sem rendi, sem joghatósági korlátozás vagy csonkításban; nem áll a katolikus hívők valami elidegeníthetetlen jogainak visszazserzésében, hanem áll a kath. bizottságokból, nevezetesen pedig:

Az országos gyűlésből.

soha. Soha nem jutott az sem az eszébe, hogy ő is meghalhat, helyesebben, tudta ő azt hogy neki is meg kell halnia, de sohasem gondolkozott hosszasan benne, s nem igyekezett átkutatni azt a kérdést, hogy mi lesz a halál után? Így aztán a halál rémületes gondolata sem kintozta az előtt soha. Ő az embert elkísérte egész a haláláig, aztán nem törődött többé vele, hacsak nem a bonczasztalon, a hol egész hidegvérűen, szánalom és borzadály nélkül vagdalta a holttesteket, a nélkül hogy azon gondolkozott volna, hogy egyszer majd ő is olyan érzéketlen tetem lesz.

Most már nagyon is gondolt reá, s hideg borzadály futott át tagjain, ha egyik vagy másik bonczolás alkalmával a holttesthez kellett nyulnia. A hideg test érintése elviselhetetlen volt előtte, mert ilyenkor mindég az a gondolat küzdött agyában:

— Ilyen leszek én is!

Igen, ilyen hallgató halott lesz ő is, rövid idő múlva! És mi lesz aztán? Mi lesz vele ha meghal? Mi vár reá az élet határain túl? . . .

A bizonytalanság bétségbeesztő szorongása elől a filozófia segítségével akart menekülni. Szükségét érezte annak, hogy énjének hallhatatlan részét erősítse a mulandó gyöngye test ellenében.

Sorra olvasta a nevesebb filozofusok munkáit, de hetek és hónapok buvázkodása után is csak ott volt, a hol azelőtt. Kant kritikai filozófiája sem erősítette meg a szenvedésekkel szemben, valamint hatástalan maradt reá néző Hegel idealisztikus iránya, Schopenhauer pessimismusa és Hartmann sajátságos optimizmusban végződő pessimismusa is. Beteges lelkét

Minden egyházmegyében egyházmegyei gyűlés és tanácsból.

Minden espereességben az espere-kerületi tanácsból.

Minden hitközösségben egyházközségi gyűlés és tanácsból.

Ezen bizottságok összefüggő, szervezését képeznek széles e hazában, intézik a katolikusok ügyeit, védik érdekeiket, de nem originarius vagy szerzett joggal, hanem mint meghatalmazottak, mint megbízottak gyakorolják ama jogokat, melyekkel a király, mint legfőbb kegyur és a püspökök, mint minden egyházi hatalom kizárólagos birtokosai és kezelői őket megbízzák, velük felruhazzák, nekik átengednek.

És ez képezi autonómiaink archimedési pontját, de egyszersmind Achilles sarkát is.

Ez az a pont, mely fölött minden irányban megindulhat a vita, száz felé ágazhatnak a vélemények.

Eme pontból származó különféle érdekösszeütközéseket egyház és állam között kiegyenlíteni, felség jogok és püspök jogok bizonyolult utvesztőjéből a helyes irányt megtalálni: a kongresszus feladata.

Érintetlenül hagyva tehát a célunktól távol eső eme kérdést, szóljunk a katolikus kongresszus ügyköréről általában.

Mi lesz a kath. kongresszus feladata?

A felelet ő Felsőségnek 1895. évi november 29-én kelt és a képviselőházban 1896. évi febr. 5-iki ülésén felolvasott legfelsőbb elhatározása adja meg:

„ . . . Ezen új kongresszushoz az 1870—71. évi kongresszus munkálata azzal küldessék vissza, hogy azt a változó viszonyokra való tekintettel, valamint az Engem megillető legfőbb kegyuri és felügyeleti jogok s a római katolikus egyház szervezetének szigorú szem előtt tartásával újabb megfontolás alá vegye és kellő módosítás után jóváhagyás végett újólag hozzám terjessze fel.“

E szerint tehát a congressus feladata az

csak még jobban elkeserítette az a tudat, hogy neki enyhülést nem hoz még a filozófia sem. A lélek analízise megnyugtathatta volna az élet, de a halálra készülődő betegnek nem nyújtott vigasztalást a halál utáni időkre való gondolatában . . .

Mi vár reá abban a végtelen időnkig tartó halálban? Mi van abban a sötétségben, a mely örökösen mindég egyforma lesz, a melyen sem idő, sem akarat nem változtathat semmit? Elenyészik-e, avagy egy újabb élet kezdődik? És ha elenyészik hova lesz, mivé lesz? Ha új élet, új létezés van a határon túl, a melynek sötét, végtelen világába nem hat el az emberi szem s az emberi értelem, — milyen lesz az új élet, s hogyan fog az végződni? Mert a mi kezdődik, annak végződni kell! — Korlátolt emberi elméjével mást nem tudott gondolni.

E rettenetes gondolatok némelykor az örület zürzavarárt korbácsolták fel agyában, és nem volt az életben semmi, a miben támaszt lelt volna. Lelki egyensúlyát elvesztve valóssággal dühöngött s ilyen alkalmakkor a beteggekkel is szivtelen és durva volt, úgy hogy félték tőle az emberek.

Egy napon azonban nevezetes dolog történt vele.

A falu borbélya súlyosan megbetegedett. Csak akkor jöttek hozzá, mikor nem lehetett már rajta segíteni. Zsolnának rettenetesen kétségbeesett volt azon a napon lelkiállapota, s bosszusan engedett a hívásnak.

Mikor bement a beteghez, azt borzasztó ordítás és jajveszélések között találta. Elviselhetetlen kínok gyötörték, s olyan fájdalmasan vívódott, hogy fele-ége meg gyermekei a másik szobába menekültek, hogy ne lássák a

1870—71. congressus laboratóriumát revízió alá venni.

Ezen elaborátum kerek 25 osztendeig fejtett a miniszterek asztalifőjébe, jöellehet a 71-iki congressus felterjesztve azt a Felsőházhoz, amaz utasítással küldte le felelős miniszteriumának, hogy vegye tárgyalás alá.

Eme késedelmezés oka kétség kívül abban keresendő, hogy a munkát némely szakaszban olyan tartalmu, hogy azt az országgyűlés tárgyalás alá sem vehette, melyeknek tehát megváltoztatása okvetlen szükséges.

Az ismét más kérdés és vita tárgyát képezheti, ha valjon az igazság mily mértéke alapján követeli a miniszterium e szakaszok megváltoztatását? . . . Ehhez részünkről is sok szó fér.

Lássuk azonban a 71-iki congressus elaborátumának jelenben minden megjegyzés nélkül, jövő cikkünkben adva elő amaz irányelveket, melynek alapján — véleményünk szerint — a 71-iki elaborátum revíziója keresztülviendő.

Az 1870—71-iki congressus munkálata öt fejezetből áll. Az első fejezet hat §-a az általános határozatokat foglalja magában.

II. fejezet.

Az autonómiában legfőbb hatóság az országos kath. gyűlés, mely évenként egyszer tartja üléseit Pesten.

Elnöke az ország hercegprímása. Tagjai az érsekek, püspökök, 36 papi és 132 világi küldött kik választatnak.

Hatásköre: mindama kinevezéseknél és nagyobb egyházi javadalmak adományozásánál, melyeknél eddig a Felsőház az állami kormányzatot használta eszközül, ezután e jogot a kath. gyűlés igazgató tanácsa által gyakorolja.

Az összes kath. iskolákra nézve a tanrendszert megállapítja. Tanárok, tanítók állását, anyagi állásukat szabályozza.

Gondoskodik magasabb közművelődési intézetek felállításáról.

A magyarországi kath. egyházi javaknak

szerencsétlen családfő rettenetes szenvedését. De a falon át oda is behallatszott a kétségbeesett jajongás, úgy hogy a felesége bedugta a fülét, hogy ne halljon semmit, a gyermekek pedig ijedt félelemmel bujtak össze az egyik sarokban s ott visítottak.

Ez a kétségbeesett siránkozás és jajveszékélés csak még jobban ingerelte Zsolnát.

— Milyen nagyon kétségbe vannak esve — gondolta irigy dühében — pedig ezzel az emberrel sem történhet rosszabb dolog, mint a mi velem fog történni. En értem nem jajveszékél senki!

A beteg mikor meglátta az orvost, kétségbeesett rimánkodással könyörgött:

— Doktor ur! az Istenre kérem, mentsen meg, ne hagyjon elpusztulni. Segítsen rajtam doktor ur, mert meghalok!

Zsolna megvetéssel nézett végig a betegre. Milyen nyomorult gyáva — gondolta magában — hogy pár óráig sem bírja elviselni azt a tudatot, hogy esetleg meg kell halni. Mit csinálna, ha olyan hosszú ideig volna kénytelen foglalkozni a halállal, mint ő.

Mig ezekhez hasonló gondolatok jártak az eszébe, megvizsgálta a beteget s meggyőződött róla, hogy csak pár óráig él még. Mikor kész volt a vizsgálattal, valami rettenetes gondolat villant át agyán.

Vajjon mit tenne ez az ember, ha megtudná, hogy pár óra múlva meg fog halni?

— Mi lesz velem, doktor ur? — kérdezte aggodalmas nyöszörgéssel a beteg.

— Pár óra múlva meg fog halni — válaszolta Zsolna könyörtelenül.

Mint a gözmözdony mozgása hirtelen

és alapoknak, valamint az összes alapítványok czél szerű kezeléséről és ellenőrzéséről gondoskodik.

Az alsó papság anyagi helyzetének javításáról, szervezetek segélyezéséről, a hívek egyházi terheinek szabályozásáról gondoskodik.

Felügyel az autonómia különböző fokozatain hogy, az egyházmegyei, esperesi és egyházközségi gyűlések által az önkormányzati szervezet szabályai megtartassanak.

Kötelező szabályokat állít mindazon ügyekben, melyek az önkormányzat körében előfordulnak.

Intézkedik az önkormányzat körében felmerült sérelmek és szabálytalanságok orvoslása iránt.

Mindezen ügyekben, melyeket itt felsoroltunk — az országos kath. gyűlés határozatainak végrehajtását az igazgató tanács eszközli és ellenőrzi.

Az igazgató tanács áll 3 papi 6 világi tagból és három igazgató osztályfőnökből, elnökölvén mindig a hercegprímás.

Feladata az igazgató tanácsnak: az országos kath. gyűlés határozatainak pontos végrehajtása fölött örködni; s ennél fogva:

Felügyel az önkormányzat minden ágazatára. Örködik az országos kath. közpénztár szigorú kezeltetése fölött.

Előkészíti az összes ügyekben előforduló javaslatokat, azokat tárgyalja és véleményes jelentésével a kath. gyűlés elé terjeszti.

Eszközli a magasabb egyházi javadalmak betöltését olyképpen, hogy minden megüresült helyre három egyént terjeszt fel a Felsőház — érseki, püspöki szék adományozásánál, apátságok, prépostságok adományozásánál mindig meghallgatja az egyházmegyei tanácsot! szervezetek apát és prépostságainak kinevezésénél a szervezetek jelölését veszi a felterjesztés alapjául; káptalani javadalmak betöltésénél a hármaskörrel az egyházmegyei tanács meghallgatása mellett a megyés püspökkel, szék üre-

sedés esetén a káptalannal egyetértőleg állapítja meg.

Az igazgató tanács a folyó ügyek elintézése végett, minden hónapban tart ülést, sőt a szükséghez képest többször is.

Még megemlítendőnek véjük, hogy az országos kath. gyűlés rendelkezése alatt álló pénztárba a következő rendes jövedelmek folynak:

A kath. vallási s tanulmányi alapok jövedelmei. Az üresedésbe jött magasabb egyházi javadalmaknak az újabb kinevezésig folyó jövedelmei.

A magasabb egyházi javadalmak által befizetendő évi járulékok.

A tanító rendek jövedelmeinek mutatózó feleslege.

III. Fejezet.

A harmadik fejezet szól az egyházmegyei önkormányzati hatóságáról az egyházmegyei gyűlésről és egyházmegyei tanácsról.

IV. V. Fejezetek.

Szólnak az espereskerületi tanácsokról és egyházközségi gyűlésekről, mint az autonómiában kisebb fokú és hatáskörű bizottságokról.

Ez rövid vázlat a autonómiánk szervezetének és kivonata a 71-iki congressus elaborátumának.

Nem nehéz belátni, hogy ezen elaborátum revíziójánál a congressus ott ütközik csaknem legyőzhetlen akadályba, hol az igazgató tanács magasabb egyházi javadalmak adásáról van szó, mely jogot jelenben a vallásminiszter gyakorolja, s mely jog, ha az autonómiára ruháztatik, feltételezi az 1948. III. t. cz. 6. és 7. szakaszainak hatályon kívül való helyezését.

Hisszük azonban, hogy a congressus bölcsesége meg fogja találni a helyes utat eme kérdés megoldására, s így autonómiánk eszméjének mielőbbi testet ad.

Peck Gyula.

meglassul, végre pedig tökéletesen eláll, ha a biztosító szelepet kinyitják, a beteg is Zsolna rettenetes szavaira hirtelen lecsendesedett.

A beteg szoba nagy csöndjében, erőteljesen hallatszott a sveiczi-óra egyhangu ketyegése. És Zsolna, a ki izgatott figyelemmel leste a hatást, melyet szavai előidéznek, látta, hogy a beteg lázas arcából eltűnt minden vér és mintha ajkán megfagyott volna a jajgatás, némán meresztette szemét a szoba mennyezetére.

Nem sokáig tartott ez a csend. A beteg Zsolnára irányozta tekintetét s megszólalt.

— Köszönöm doktor ur, hogy őszintén megmondta sorsomat, legalább van időm elkészülni a halálra. — Hangja fáradt és szomorú volt, de Zsolna végtelen meglepetésére nyoma sem volt benne a várt rémületnek.

Hogyan, hát ez az ember, a ki pár percczel előbb a halál pusztaságának gondolatára, ordította a fájdalomtól, most biztos tudatában, hogy meghal, egészen nyugodt és csendes? Érthetetlen ez a közönyösség — gondolta haragosan magában. — Bizonyosan még nem gondolt arra, hogy mi lesz vele a halál után!

A beteg újra megszólalt.

— Csak arra kérem doktor ur, a feleségemnek s a gyermekeknek ne szóljon semmit. Nagyon fájna, ha kétségbeesetten sirni látnám őket . . .

Igen, most még a családjára, a világra gondol. Most még az élettel foglalkozik, majd később egy kicsit! Akkor jön majd a halál — gondolta Zsolna sötéten.

— Nem fél a haláltól? — kérdezte aztán a beteget.

— Miért félnék? — válaszolta csendes nyu-

galommal a beteg. — Hiszen meghalni nem rossz, csak élni, szenvedni rossz. A halál után az öröklet boldogsága van. Ha Isten magához vesz, hitem buzgó fohászával járulok elé.

Ah! ez vallásos rajongó, — gondolta magában Zsolna, a ki lstenel és vallással nem törődött soha. — Majd meglátom, hogyan segíti át az Isten őt a másvilágra? . . .

Elégedetlenül hagyta el a beteg szobát. Nem tudott számot adni magának arról, hogy mit várt a betegtől, de ez a nyugalom meglepte és felingerelte. Ostoba, tudatlan ember, — vigasztalta magát — fogalmával sincs annak, hogy mi a halál, azért ilyen nyugodt. Csak egy perczig bírna az ő gondolkozó képességével, majd ordította!

Mikor pár óra múlva bevégezte betegjeinek látogatását megnézte óráját.

— Nem sokára kezdődik az agónia — mondotta magában. — Azután ellenálhatatlan kíváncsiságtól sarkalva felkereste a haldokló borbélyt.

A hol azelőtt ordító, sirás fogadta. most borzasztó csend volt. A beteg fáradtan vette a lélekzetet, arcán néha végig vonaglott az elfojtott fájdalom, de egyetlen jaj sem fakadt az ajkán. A családtagok rettenetes előérzettel győrtöve visszafojtották a sirást, lábujjhegyen jártak és suttogva beszéltek, nehogy zavarják a beteget. Érezte mindenki, hogy a halál angyala kiterjesztette szárnyait a ház fölött.

A borbély behunyt szemekkel lábzan égő arccal feküdt a beteg ágyon. Mikor Zsolna belépett a szobába, fáradt szemhéjait felemelte s megismerve a dokort, halkán üdvözölte őt.

— A katolikus autonómia szervező gyűlése november 11-én ül össze. *Vasary* Kolos bíboros hercegprimás már kibocsátotta és megválasztott autonómiai képviselőknél már megküldötte az erről szóló meghívót, mely a következőképen hangzik: A magyarországi kath. egyház autonómiáját szervező gyűlése a képviselőválasztások megtörténvén, hivatkozással a császári és apostoli királyi felségének Bécsben, ez év május hónap 14-én kelt legfelsőbb elhatározására, a választási módokatok 31-ik §-ának értelmében a szervező gyűlés megnyitását Budapesten, a főrendiház üléstermében ez év november hónap 11-ik napjára, délelőtt 11 órára tűzöm ki. — Az ülést 10 órákor az egyetemi templomban *Veni Sancte* eljött meg. A gyűlés első napján egy papi és két világi korjegyző kijelöltetvén, a választási szabályoknak, valamint a meghívó-iratnak fölolvastása után két egyházi és 4 világi tagból álló bizottság választatik a megbízó-levelek átvizsgálására. (33. §.) *Vasary* Kolos bíbornok, hercegprimás, esztergomi érsek.

— **Molnár apát kitüntetésé.** *Molnár* János apátot, a kapuvári kerület orsz. képviselőjét, a néppárt pártelnökét nagy kitüntetés érte. A pápa ő szentsége római főpappá vagyis a pápai udvar főpapjává nevezte ki, a mely magas kitüntetés az ő társadalmi állásában pártját ritkító dolog. Nagy fontosságot nyer *Molnár* apátnak főpapi méltóságra történt emelése kiváltképen az által, hogy a kitüntetés indokai között első helyen szerepel: „*ama buzgólkodás, melylyel a katolika egyháznak jogait Magyarországon védelmezte* . . .” Tehát a pápa e kitüntetés alkalmával nyíltan jelzi, hogy *Molnár* János néppárti buzgólkodása az ő helyesléssel találkozik. — *Molnár* János kiváló egyéniség s fáradhatatlan harcosa a katolizációs munkának. Nagy örömmel és lelkesedéssel fogadja tehát az egész ország főpapi méltóságra történt emelését. De nagy elégtételül is szolgál nekünk ez, mert ebben fényes czífolata van azon rágalomnak, hogy a néppárt törekvéseit maga a pápa sem helyesli. — *Molnár* János személyében az egész néppártot nagy kitüntetés érte.

— Hogyan érzi magát!

— Kibékültem az Istenrel — sutogta a beteg — és most nyugodtan várom a halált.

És az ott is volt már!

Mint a falevélen ülő harmatcseppek, apró, csillogó gyöngyszemekben ült ki a hideg veríték homlokára. *Zsolna* látta ezt és tudta, hogy kezdődik az agónia.

Leült az ágy mellé egy székre s onnan figyelte. Várt valamit, s maga sem tudta mit. Ugy érezte, mintha valami rendkívüli dolognak kellene történnie. Figyelmét egy pillanatra sem fordította el a beteg arcáról. Ezuttal nem törődött a halódo testtel. Mást figyelt. Mit? maga sem tudta, de valami nem mindennapi dolgot. Azt a hívő lelket akarta meglátni, azt akarta elcseni abban a pillanatban, mikor kiröppen a testből. Remélte, hogy meg fogja látni, ha jól vigyáz.

A beteg is ösztönszerűleg megérezte a vég kezdetét. Keresztet vetett magára:

— Uram irgalmazz minékünk! . . . Uram kegyelmezz minékünk! . . .

Aztán ismételte újból és újból a keresztvetést és ismételte a fohászkodást. Karja nehezen mozdult, ajkán szakadozottan törték elő a szavak, de a haldokló ember folytatta azért tovább, míg egyszer erőlenül hullott le a jobb karja. Iszonyu erőtesztéssel még össze tudta mellén kulcsolni a két kezét.

Arcaán a halál végig húzta fagyos ujját. Még megmozdult az ajka:

— **Az alsó-lendvai mandátum.** Az országgyűlési képviselőház VIII. bíráló bizottsága, *Fest* Lajos elnöklése alatt ma tartott ülésén foglalkozott ismét *Marsovszky* Endrénének kérvényével megtagadott mandátumával. *Jagics* József bizottsági elnök ismertette a foganatosított vizsgálat eredményét, melynek anyagát 248 jegyzőkönyv és 260 okirat teszi. A bizottság az ügy folytatódás tárgyalására s érdemleges határozathozatalra, határidőül november hónap 4. napjának d. e. 10 óráját tűzte ki. Bizony itt volna már az ideje, hogy egyszer tisztába vegyünk ezzel a vizsgálatlall, mely körülbelül egy év óta húzódik. Ugy látszik azonban a néppárti mandátumos igazolásának elhuzása szintén Bánffy báró taktikájához tartozik.

— **Megválasztott autonómiai képviselők.** A katolikus autonómiát előkészítő kongresszusi választások befejeződtek. Eddig a következők a római katolikus egyház e nagyfontosságú tényének megoldására kiküldött meghívottak:

Egyházi képviselők: I. *Káptalani küldöttek:* Esztergomi érseki tartomány *Rainer* Lajos. Egri érseki tartomány dr. *Szmrecsányi* János. Kalocsa érseki tartomány *Várossy* Gyula. II. *Tanítórendek küldöttei:* Premontre *Kuncz* Adolf. Zirczi *Vajda* Odón. Benedek-rend *Bitá* Dezső. Kegyes tanító-rend *Frank* Ferencz. Minorita-rend *Csák* Alajos. III. *Papi képviselők:* Esztergom főegyházmegye dr. *Prohászka* Ottokár. *Molnár* János, dr. *Csernoch* János apát-kanonok. *Veszprém* *Pellet* Pál apát-plébános, *Bakács* Imre esperes. *Besztercebánya* *Juriss* Mihály címzetes kanonok. *Nyitra* dr. *Dudek* János. *Pécs* *Pozsgay* József kanonok. *Győr* dr. *Giesswein* Sándor kanonok, *Póda* *Endre* apátplébános. *Kalocsa* *Stécz* György apátplébános. *Erdély* *Fábián* Sándor nagyprepost. *Egri* főegyházmegye *Párvy* Sándor kanonok, *Hoványi* József plébános. *Szombathely* dr. *Stegmüller* Károly kanonok. *Vác* *Rózsahegyi* Gyula címzetes kanonok. *Munkács* *Mikita* Sándor kanonok, *Kaminszky* Géza. *Csanád* dr. *Kiss* János, *Kun* László kanonok. *Szathmár* *Jandrisias* János apátplébános. *Kassa* *Pletényi* *Endre* apátplébános.

Világi képviselők: I. *A kegyurak küldöttei:* herceg *Esterházy* Pál, herceg *Pálffy* Miklós Pál, gróf *Wenckheim* *Frigyes*, gróf *Zichy* *Ferencz*.

Egyházmegyék küldöttei: *Esztergom főegyházmegye:* *Esztergom* *Frey* *Ferencz*. *Budavár* gróf *Zichy* *Nándor*. *Pesti* I. *Márkus* *József*. *Pesti* II. *Esterházy* *M.* *Móricz*. *Nógrádi* gróf *Majláth*

Géza. *Honti* gróf *Zichy* *Jenő*. *Barsi* *Lakner* *László*. *Komáromi* *Pechata* *Antal*. *Nyitra* I. *Marsovszky* *Endre*. *Nyitra* II. *Dr. Hortoványi* *József*. *Nyitra* III. *Ócsay* *Rezső*, *Nyitra* IV. gróf *Majláth* *György*. *Nyitra* V. *Chvalibogovszky* *Sándor* lovag. *Pozsonyi* I. *herczeg* *Pálffy* *Miklós*. *Pozsonyi* II. gróf *Pálffy* *István*. *Pozsonyi* III. *Sághy* *Gyula*. *Veszprémi egyházmegye:* *Veszprém* gróf *Zichy* *Vladimir*. *Keszthely* *Mócsy* *Antal*. *Kanizsa* gróf *Zichy* *Aladár*. *Kaposvár* gróf *Pallavicini* *Ede*. *Pápa* gróf *Zichy* *Nándor*. *Kéthely* gróf *Hunyady* *Imre*. *Csurgó* *Raimprecht* *Antal*. *Besztercebánya:* *Rimély* *Antal*. *Privigye* báró *Révay* *Gyula*. *Ujbánya* *Ruffy* *Pál*. *Nyitrai egyházmegye:* *Nyitra* gróf *Zamoyszky* *Jenő*. *Trencsén* *Kubina* *József*. *Vág-Beszterce* *Micsura* *György*. *Zsolna* *Schwartner* *Gyula*. *Kisúcsa-Ujhely* *Semadam* *János*. *Pécsi egyházmegye:* *Pécs* *Erreth* *János*. *Szent-Lőrincz* gróf *Festetics* *Imre*. *Mohács* *Vörös* *Mihály*. *Baranyavár* id. *Bitó* *István*. *Bonyhád* gróf *Apponyi* *Géza*. *Tamási* *Paál* *József*. *Szegzárd* *Nagy* *István*. *Szombathelyi egyházmegye:* *Szombathely* *Eredics* *János*. *Rohozec* gróf *Erdődy* *Gyula*. *Sárvár* *Szegedi* *György* *kamarás*. *Szent-Gotthárd* gróf *Baththány* *Iván*. *Zala-Egerszeg* gróf *Zichy* *Agost*. *Váci egyházmegye:* *Vác* báró *Andréaszky* *Gábor*. *Soroksár* *Lubrick* *Agost*. *Kecskemét* gróf *Szapáry* *István*. *Szolnok* *Sefcsik* *István*. *Félegyháza* *Bakonyi* *Elek*. *Hódmező-Vásárhely* gróf *Károlyi* *László*. *Győri egyházmegye:* *Kisbér* gróf *Esterházy* *Ferencz*. *Győr* *Zombori* *Lippay* *Géza*. *Magyar-Óvár* *Reitter* *János*. *Sopron* *Asbóth* *János*, *Csepreg* gróf *Czirák* *Béla*. *Kapuvár* *Borsódi* *Géza*. *Székesfejérvári egyházmegye:* *Székesfejérvár* gróf *Czirák* *Antal*. *Csákvár* gróf *Esterházy* *Miklós* *Móricz*. *Budai* *Meszlényi* *Pál*. *Kalocsa* *főegyházmegye:* *Kalocsa* *Perrovácz* *József*. *Baja* *Látinovic* *Géza*. *Zombor* *Günthner* *Antal*. *Apatin* *Fernbach* *József*. *Szabadka* báró *Rédli* *Béla*. *Bács* *Mladoniczky* *Nándor*. *Ó-Becse* *Tompa* *Antal*. *Ujvidék* gróf *Chotek* *Rezső*. *Nagyvárad* *egyházmegye:* *Bihar-Kraszna* *Hoványi* *Gyula*. *Békés* gróf *Wenckheim* *Géza*. *Csanádi egyházmegye:* *Szeged* I. *Osztrovszky* *Mihály*. *Szeged* II. báró *Gerliczy* *Ferencz*. *Arad* alsó gróf *Zselénzky* *Róbert*. *Arad* hegyaljai *Wittman* *János*. *Temes* alsó *Mály* *István* *kuriai* *biró*. *Billéd* *Lipthay* *Frigyes*. *Verscez* *Seemayer* *Károly*. *Oravica* *Jakabffy* *Imre* *főispán*. *Nagybecskerek* gróf *Csekonics* *Endre*. *Nagy-Kikinda* *Rónay* *Jenő*. *Erdélyi egyházmegye:* *Gyergyó-Fel-Csik* *Győrffy* *Gyula*. *Csik-Háromszék* gróf *Korniss* *Viktor*. *Udvarhely* *Ugron* *Gábor*. *Kolozsvár* br. *Josika* *Samu*. *Gyulafehérvár* *Kiss* *Bálint* *kamarás*.

ott a térdelő család hátagégett keresztet vetett ő is magára. Aztán ő is összekulcsolta a kezét.

Mig a család hangosan imádkozott, ő ott állt háttérbe összekulcsolt kezekkel, bár nem imádkozott. Bosszankodott önmagára, hogy itt komédiázik.

— Ostobaság, — butaság! — gondolta magában.

Azért mégsem vette szét a kezét, csak mikor befejezték már az imádkozást s akkor keresztet vetett megint. De ezért is haragudott magára.

Mielőtt elment volna, ránézett még egyszer a halott sárga arcára:

Holttest ez is, mint a többi, — elfog rothadni ez is, mint mindenik! — mondotta magában.

Aztán vette a kalapját és eltávozott. Folytonosan az a gondolat szaladgált az agyában, hogy mi adott erőt ennek az egyszerű embernek, hogy olyan nyugodtan meghaljon?

A vallás? — Az Isten?

De hát hogyan lehet megtalálni? — hol van az Isten?

Ettől a naptól kezdve nem tudott többé a saját bajára s a halálra gondolni anélkül, hogy az elhunyt borbély csendes halála ne jutott volna eszébe. Abban a beláthatatlan sötétségben, a mit a halál után maga elé képzel, valami gyöngye világosság kezdett derengeni. Hátha mégis van örökélet? — hátha van Isten? —

(Folytatása következik.)

Egeri egyházmegye. Miskolcz Brezovay László. Eger gr. Apponyi Albert. Kápolna gr. Károlyi Sándor. Török-Szent-Miklós gr. Szapáry Gyula. Gyöngyös Horánszky Nándor. Nagy-Kálló gr. Desseffy Aurél. **Rozsnyói egyházmegye.** Rozsnyó Molnár Lajos. Losoncz gr. Wenckheim Ferencz. Torda Fábán János. **Szepesi egyházmegye.** Lőcse báró Máriaassy János. Podolin Alapi Salamon Tivadar. Rózsashegy Rakovszky István. Turdossin Zmeskál Zoltán. **Szatmári egyházmegye.** Szatmár-Mármaros báró Vécsey József. Bereg Ugoesa Ung Kende Péter (?). **Kassai egyházmegye.** Kassa Timkó József. Sátor-Alja-Ujhely gróf Mailáth József. Homonna Viczmány Ödön. Eperjes Bujánovics Sándor. Bártfa Szinnyei-Merse József. **Pannonhalmi főapátság.** Ziskay Antal. **Eperjesi g. k. egyházmegye.** Eperjes Kassa Hodinka Mihály. Homonna Ruby József. **Munkácsi egyházmegye.** Sátor-Alja-Ujhely. Roskovics János. Nagy-Kálló Pásztély Jenő. Ungvár Szabó Jenő főrendiházi tag. Munkács dr. Timon Ákos min. tan. Nagy-Szőllös dr. Hrabár Endre. Huszt dr. Demjánovics Emil orvos. Mármaros-Sziget dr. Rakovszky Endre orvos.

— **Néppárti gyűlés.** A néppárt a legközelebbi vasárnap ismét gyűlést tart, a melyre a következő meghívót bocsátották ki: *Meghívó.* A néppártnak mind szellemi, mind anyagi jólétünk emelését célzó elveit és eszméit hangoztatandók, *Bajnán,* (Esztergommegye) 1897. okt. 31-én, vasárnapon délután 2 órakor, a templom előtt való téren *néppárti gyűlést* fogunk tartani a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: *Zichy Nándor* gróf. 2. Az országgyűlési néppártról. Tartja: *Buzáth* Ferencz országgyűl. képviselő. 3. A közgazdaság bajairól. Tartja: *Mócsy* Antal orsz. képviselő. 4. A néppártról. Tartja: *Kálmán* Károly orsz. képviselő. 5. Elnöki zárszó. *Bajnán,* 1897. okt. 20-án. *A rendezőség.*

A város.

Nincsen az országban még egy város, a melynek olyan szomeru adminisztrációjára volna, mint Székesfehérvárnak. Romlás, pusztulás a közigazgatás minden ágában; hanyatlás, visszaesés a városban minden téren.

Mikor a tavasszal „Hová lettek a milliók” című czikkünkben reá mutattunk arra a lelketlen gazdálkodásra, a melylyel elfecsérik a város jövedelmeit, -- akkor még sokan, a kik ennek a rendszernek pártját fogták, s bizonyítgatni akarták, hogy *Havranek* József polgármesterkedése a városnak nagy hasznára vált.

Azóta nagyot változott a világ. A hályog lehullott az emberek szeméről s kezdik belátni, hogy a Havranek éra pusztulását éveikig eltakarta előlük a szemfényvesztés, de a legközelebbi jövőben átkának egész súlyával fog reánk nehezéni.

Ma már mindenki tudja a városban, hogy a jövő évben 55% lesz a pótdadó. Ez rettenetes szám, de még rettenetesebb annak tudata, hogy csak szemfényvesztés útján redukáltatott 55-re 61-ről. Mert szükségleteink fedezésére 61%-os pótdórra lenne szükségünk. Ezt a szükségletet pedig a legfényesebb polgármesteri szónoklattal sem lehet elhallgattatni. Annak idején égetővé válik és talán kamatostulni fizetjük meg a ma letagadott összeget. Moratoriumot nyerünk csak és úgy lehet, hogy a jövőbe tolt 6 százalék majd akkor lép fel követelőleg, a mikor már emelkedett különben is 15-20%-al a pótdadó. Mert emelkednie *kell,* hiszen lerongyolódottan állunk ez 55%-os pótdóval.

Tessék csak körültekinteni a városban, tessék keresni, hogy miért fizetjük ezt a rettenetes pótdadót. Városunk rendezetlen; városházánk, közöskaszárnyánk kopott; — a külvárosokban homályosan pislogó petróleum lángok világitanak, ha ugyan világitanak; csatorná-

zásról szó sincs, a kanálisok bebojtoztatának, ivóvízeink rosszak. Sem kereskedelmi érdekeink, sem egészségügyi szükségleteink közviszonyainkban istápolásra nem találunk. Éppen ez okból kegyetlen következetességgel terjed a város lakosságának s kereskedő világunknak szegényesedése, — és terjed a fertőzött talaj és rossz víz természetes következményeként a tifusz rémületes betegsége. Ma itt, holnap ott üti fel tanyáját, de állandón itt van közöttünk, hogy egy szerencsétlenebb időjárás esetén megtizedelje a város lakosságát.

Ilyen kétségbeejtők városi viszonyaink, a melyeknek kellemetlenségeiért még 55%-os pótdadót fizetünk!

Ha azonban valaki azt hiszi, hogy a közeledő anyagi veszedelem ez előjeleire, megindul az egészségesebb, becsületesebb adminisztráció, az rendkívül csalódik. Az eszetlen városi gazdálkodást folytatjuk tovább. A rossz közigazgatásba beledőlünk milliókat. Jobb nem lett azért, de a javítás óhaja meg nem szűnt. A közönség is óhajtja a reformot, a polgármester is. Mig azonban a közönség a jelenlegi személyzet nagyobb munkásságát szeretné látni, addig a polgármester a személyzet szaporítására törekszik.

A holnapi közgyűlésen egy új rendőrségi fogalmazói állást akarnak szervezni. Tehát egy urra, egy parancsolóra van a polgármesternek szüksége. A helyzet pedig jelenleg az, hogy a rendőrfőkapitány kiadott egy-két rendeletnek sem tud érvényt szerezni. Parancsoló van most is elég, csak a ki a parancsokat végrehajtsa, a ki engedelmessékdjék az nincs.

Hanem nézzük valójában ezt a csodálatos kérdést, s érthető lesz az érthetetlen is, ha a háttérbe nézzünk. A mig a polgármester azt vitatja, hogy rendőrfogalmazóra van szükség, addig valójában csak egy új hivatalra van szükség. Nem a rendőrségnek van szüksége fogalmazóra, hanem *valakinek* van szüksége hivatalra. És nem azért Havranek a polgármester, hogy egy új hivatalt ne tudjon szerezni. Hogy a város polgársága zsebére akar kitaratni valakit, azzal ő ugyan keveset törődik. De törődik és kell hogy törődjön vele a város polgársága, különösen most, mikor 55 %/o-os pótdadót fognak a nyakunkba varni.

Kiváncsiak vagyunk, hogy a törvényhatósági bizottság mikor fog rákiáltani erre a lelkiismeretlen gazdálkodásra: „Elég, ne tovább!”

Ha sokáig késünk, késő lesz!

HIREK.

— **Szent-Ferenczrend. XIII. Leó pápa** t. hó elején kelt apostoli konstitúciójában elrendelte hogy az eddig különböző nevezett és szokások alatt élő szent-Ferenczredü szerzetesek ezután is az asszisi Szent-Ferencztől örökölt *Fratres minores* (kisebb testvérek) név alatt egyesüljenek. A pápa az egyesített rend egyetemes főnökévé *Laner* Lajos atyát nevezte ki, a ki a recollectusok thüringiai tartományának tagja. — A külföldi katolikus lapok szent-Ferencz rendjének pápai nagy megdicséretése által föllekesítve, csodás dolgok emlékeztetést frissítik fel szent-Ferencz rendjének rohamos elterjedéséről és bámulatos tevékenységéről a hit terjesztésében és a hitélet fejlesztésében. Az akkori lassu járásu közlekedés és haladás méreteit messze tulszárnyaló gyorsasággal terjedtek el egész Európában, magukkal vive mindenfelé az önmegtartózkodás, a kemény erények és a rendíthetetlen jellemeiség újjászületését minden nemzet körébe. Nem sokára kicsiny lett nekik a keresztény népek által lakott kis világrész,

koldus tarisznyájukkal, mely apostoli lelket takart, nekimentek az egész világnak, hogy meghódítsák Krisztus művelődést és boldogságot terjesztő igájának. Keletkezésük századában már bejárták Chinát és Tatárországok, hintve az evangélium magvait. A ferencz-rend a hősköket sűrű csoportokban bocsátotta ki kebeléből a világ megjavítására. A szerzetes élet népesítése és népszerűsítésében is páratlan sikerrel járt el szent Ferencz rendje. A magyarban oly sokat mondó „barát” név csak az ő vívmányuk. A mohamedán hatalommal szemben Magyarországban és Boszniában csak ők tudtak megállni, a többi szerzetes rend mind elpusztult. Kapisztrán János is, ki Hunyadi Jánossal oly vitézül küzdött a török ellen, ferenczrendű szerzetes volt. Névünnepe 24-én ünnepelte a keresztény világ. Ha nincs egy francziskánus, egy „barát”, Columbus nem mehetett volna Amerikát fölfedezni. Pater Perez János bírta rá Izabella királynét, hogy Columbus tervét pártfogolja. Ugyanő építette a felfedezett új világrészben, Hayti szigetén az első keresztény templomot, Mexikóban francziskánus kéz volt az első a szent kereszt kitűzésében... Így festenek a ferenczrendiek aktái. Isten adjon erőt e nagyszabású rendnek a pápa által óhajtott meghódításához.

— **Két testvér aranylakodalmá.** Megható szép jelenet volt, a midőn *József* főherczeg két nyugdíjas cseléde *Izinger* József és *Izinger* Henrik e hó 24-én a *Jelcsuthi* plebánia templomban keresztalaku bottal kezükben, feleségükkel, 8 gyermeke, 35 unoka és 2 dédunokától kísérvé megjelentek. Az öreg cselédeket, kik hűségesen szolgálták ő fenségét, — az első 55 évig s az utóbbi 49 évig, — a nemes szívű főherczeg avval tüntette ki őket, hogy az örömapajukon maga is megjelent a plebánia templomban. *Kneizts* József plebános fogadta a templom ajtajánál a főherceget s a gyönyörűen feldisztított szentélybe vezette, a hol *József* főherczeg végig hallgatta a szent beszédet s a szent misét, a melynek végeztével a nép lelkes éljenzése között visszautazott Alesuthra.

— **A vásári forgalom.** A lefolyt dömötöri vásár egyike volt a legnagyobb őszi vásároknak. Lehet, hogy a szokatlanul kellemes idő okozta, de tény, hogy már jó egynéhány éve nem volt olyan nagy forgalmu a dömötöri vásár, mint az idén. A téli kabátok, bundák és ködmenek szép számmal keltek el; a ló- és szarvasmarhavásár is igen élénk volt. A forgalmat élénkítette még egy csomó csirkefogó tolvaj népség is, a kik megszimatozták a zsíros konczot s a vásár napján valóságosan ellepték az egész várost. Azonban a rendőség karöltve a csendőrséggel, mint lapunk egyik számában már jeleztük volt, hatalmas pusztítást vitt véghez a csirkefogók táborában.

— **A kereskedelmi akadémia.** A helybeli kereskedelmi társulat kérvényt nyújtott be a város törvényhatóságához, a melyben a várostól az általa fenntartott kereskedelmi akadémia támogatására *évi 1500 forint segélyt* kér. A kérvény felemlíti, hogy a kereskedelmi akadémia fenntartása a kereskedelmi társulatnak eddig is milyen nagy áldozatába került; ismerteti a helyzetet, a mely a kereskedelmi akadémia fennmaradását veszélyezteti; részletezi azon előnyöket, melyek a városra a kereskedelmi akadémia révén háramlanak, s kéri a várost, hogy mentse meg a kereskedelmi akadémiaát a bukástól. Megtudjuk a kérvényből, hogy az akadémia bevételi csökkennek, kiadásai pedig évről-évre szaporodnak, e szaporodó kiadásokra nincs fedezet, — ezért fordulnak a városhoz. — Tagadhatatlan, hogy a kereskedelmi akadémia fennállása a városra elsőrangú kérdés s éppen ezért mindent el kell követni, hogy annak fennállása biztosítható legyen. Ha az 55%-os pótdadó keservei nem nehezédnék a városra, föltétle-

nül a megadás mellett volnánk. Ha van 1500 forintunk, jobb célra nem igen adhatjuk. Nagy baj azonban, hogy nincs. Pénzünk nincs, csak adósságunk, a melynek terheit nehezen viseljük! E nehéz körülmények között sem szabad megfelekednünk a kereskedelmi akadémiáról s ha a város szegénysége miatt ez összeg most megajánlható nem lenne, kell modus vivendit találni arra nézve, hogy a kereskedelmi akadémia a bukástól megmentessék. Ez nem az akadémia magán érdeke, hanem érdeke az egész városnak!

— **Utecai botrány.** Nagy néptömeg verődött össze 24-én délután 1 órakor az olajutczában. A szokatlan csődületet egy kis viaskodás okozta, mely 3 férfi és két nő között keletkezett, heves összeszólalkozás folytán. *Vinczai Ferencz, Vinczai István és Farkas Imre* olajutczai lakosok rátámadtak *Kam Ferenczre* és *Kammer Ferencz* 16 éves leányára s először szitkokkal illették őket majd pedig birokra keltek velük. A lány sikoltozására előrontott *Kammer István* s a nővére védelmére kelt de ugyanakkor *Vinczai Ferencz* a *Vinczaiék* pártjára, *Farkas Imréné* pedig a férje oldala mellé állt. Így persze csak fokozott erővel indult volna meg a viadal, ha az asszonyoknak nem sikerül *Vinczai Ferencz*et, a fő hőst békére inteni. A békéltetési műveletek a közönség közbelépésével végre is sikerre vezettek s a viadorkor csendben szét oszlottak.

— **Gondatlan kocsis.** *Schmelzer Jakab* helybeli lókereskedő fogata a vásár alkalmával majdnem ember halálának volt okozója. A kocsi ott állott a *Püstor*i-féle gyógszertár előtt s a kocsis midőn a kocsiól távozott nem kapcsolta ki a kocsi vonó köteleket. A lovak valamitől megijedtek s vágatni kezdtek, maguktól húzva a kocsi. Először *Kiss János* pátkai lakos kocsijának mentek neki s azt annyira meglökték, hogy *Kiss János* kiesett belőle s a járdá szélén vállait súlyosan megütötte. Azután a 25-ös számú egyfogatu bérkocsihoz ütdött a kocsi; a ló elesett, a kocsi lámpája eltört, de egyéb baj nem történt. Majd a megriadt lovak az ut szélén haladó *Fekete István Szécheny*itceszi lakost ütötték el, a kin a lovak s a kocsi keresztül hatolt. *Fekete István* súlyosan megsebesült s bezsallították a városi kórházba. A megvadult lovakat az *Elite-kávéház* előtt az összesereglett közönség tartoztatta fel.

— **Egy nevelőné bujdosása.** Tegnap az a hír terjedt el a városban, hogy egy helybeli előkelő családnál levő nevelőnőt urője hétfőn éjjel kikergette az utcára s az elkésredetten bolyongott a városban szerte, mignem a *Vörösmarty* téren egy padra kimerülve lerokadt, honnan először a városbáza, majd a városi kórházba szállították be. A közvélemény az elzüllött lány pártjára állva szigoron megrotta az illető urnő kegyetlen tettét. A rendőri vizsgálathól azonban kitűnt, hogy nevelőnő kissé hóboros és lyszterikus s hogy nem is úgy üzték el, hanem önkényt hagyta el a házat s kóborolt addig, míg teljesen ki nem merült s ilyen állapotban találták meg a nevezett helyen. Az említett uri családot semminemű felelősség nem terheli.

— **Vásárfia.** Régi jó szokás az, hogy a kedves mama vagy papa a vásárból megjön, visz családjának vásárfiát. Így vásáralomkor a találkozásnál szinte elmaradhatatlan kérdés: „Mit kaptál vásárfiát?” Igen kellemes kérdés az azok előtt, a kik kaptak valamit, mert elsorolhatják az ajándékokat, de nem úgy azoknál, a kik semmit sem kaptak, mert nem dicsekedhetnek semmivel. *Dávid Mari* családleány egyike volt azoknak, a kik nem kaptak semmit és a kik nem vettek semmit. Pedig már vásár másodnapja volt. Szomorú gondolatokba mélyedve haladt a Szőgyényi-utczán, midőn egyszer csak megpillant egy kirakatot s a kirakathban egy pár czugos cipőt, melyet a szellő vékony madzagon lengetett. Milyen jó volna ez vásárfiának! A vágy megfogamzott, nemsokára társul szegődött a belegyőzés, egy alkalmas pillanatban

elmetszette a madzagot s a zsákmánnyal tovább illant. Azaz csak illant volna, ha *Ungvári Béla* utána nem család és el nem csipi. A cipőt vissza vitte az üzletbe, a lányt pedig elkísérte a rendőrséghez, hol *Dávid Mari* tettét őszintén bevallotta, mely körülmény enyhíteni fogja a büntetését.

— **Közgyűlés.** Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósága e hó 28-án rendes havi közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: A belügy-miniszterium leirata *Krammer Pál* részére megszavazott segély jóváakgyása tárgyában. A kereskedelemügyi miniszterium leirata a javító-intézetben készült iparos munkákra vonatkozólag. Városi tanács betérjeszti a honvédelmi miniszterium leiratát, melyben köszönetet mond a honvéd hadapród-iskola részére megszavazott évi segélyért. Városi tanács betérjeszti a budapesti cs. és kir. 4-ik hadtest parancsnokság átíratát, melyben megköszöni a város közönségének a csapat-összpontosítás alkalmával tanúsított előzenyességét. Városi tanács betérjeszti a fogyasztási adóhivatal részére készített szabályrendelet tervezetét. Városi tanács betérjeszti néh. *Felmayer Károly* által tett 1000 frtos alapítványról szóló alapító-levelé szövegezését. Kiadóhivatal jelentése *Horváth András* és neje, *ugy Kovács István* és neje által megvenni szándékolt városi terület tárgyában. Albizottság előterjesztése a városi építési és egyéb középítkezési tárgyában. Városi tanács előterjesztése az utcavilágítás tárgyában. Városi tanács előterjesztése a nyilvántartó állások egyesítése tárgyában. Városi tanács előterjesztése a *Purger-malom* bérbeadása tárgyában. Városi tanács előterjesztése a lemondás folytán üresedésbe jött iparos-tanoczi iskolai tanítói állás betöltése tárgyában. Városi tanács előterjesztése a városi statisztikai bizottságok megszüntetése tárgyában. Városi tanács előterjesztése *Szűts János* rendőr nyugdíj ügyének rendezése tárgyában. Polgármesteri jelentés az ország czimerére vonatkozólag. Szt.-Ferenczrendiek kérvénye a szokásos 63 frt gabona-alamizna kiutalványozása tárgyában. *Pauer István* állatorvos hivatalos jelentése az állategészségügy 1897. III-ik negyedévi állapotáról. Városi tanács előterjesztése az 1896. évi házipénztári számadás jóváakgyása tárgyában. Az 1898. évi házipénztári, betegintézeti, ágintézeti, szegényintézeti, Szt.-Donát kápolnai, Temető-kálváriai, Iskola-alapítványi költségelirányzatok tárgyalása. Városi tanács előterjesztése a kereskedelmi akadémia segélyezése tárgyában. Városi tanács előterjesztése *Kunszt János* és *Maron István*nak alszámvevőkké történt kinevezetéseik tárgyában. Polgármesteri jelentés *Reé István*nak rendőrfőkapitánnyá történt kinevezetése tárgyában. Szervező bizottsági előterjesztés a kapitányi hivatalnál szervezendő fogalmazói állásra vonatkozólag. Városi tanács előterjesztése aggok, szegények, tolmáczok, rendőri foglyok jövő évi felmérése tárgyában. Tanács előterjesztés 208.000 frtos költségn törlesztési terve és költségének szövegezése tárgyában.

— **Az aggintézet kerije.** Az agg- és szegényügyi bizottmány az aggintézet kertjét azon terjedelemben, a hogy azt eddig *Hegyi János* bírta, t. hó 30-án d. u. 2 órakor a helyszínen nyilvános árverésen 20 frt kiáltási ár és 10 frt bánatpénz letétele mellett egy évre fogja bérbe adni azon feltétel mellett, hogy a kertben kizárólag kapás növények vethetők vagy ültethetők.

— **Elveszett aranygyűrűk.** E hó 16-án *Saahad-Battayin* községben *Spiez Antal* Községben állomásozó 19. gyalogrezdelli katona sógorának, *Kopályi Sándornak* az utvarán 2 darab 13 frt értékű aranygyűrűjét elvesztette. A csendőrök a gyűrűk után a nyomozást megindították, de eddig még nem kerültek elő.

— **Komédiás-hála.** A magyar népnek sok sajátos tulajdonsága van, melyeket nem tanult más népektől, sem tőle el nem tanultak, hanem valószínű, hogy még a szittyaföldről hozta magával. A magyar ember dalában nem epedezik, a szerelemben nem teketőriázik, szereti a szabadságot, gyűlöli a németet s — a saját kárán tanul. A magyar nem komédiázik, de nem is szereti a komédiát. Ez különben előtte tág fogalom s ide sorakoztatja kérelhetlenül a köklér- és művészvilág bajnokait a csepőrángótól kezdve a primadonnáig. *Babotai József* nem így gondolkodott. Ő is magyar ember, itt lakik

Székesfejérvárott, de azért szereti a komédiát. Mikor néhány héttel ezelőtt egy ilyen trupp városunkban telepedett, sátorjüket felütötték a vásártéren, *Babotai József* elhatározta, hogy végig élvezi az előadásukat. Azonban ahhoz pénz is kell, ő pedig ilyen kidobni való pénzzel nem rendelkezett, tehát várt csendes megnyugvással valamely jó alkalomra. Az alkalom vasárnapján el is érkezett. *Babotai* vasárnap este egy barátját akarta meglátogatni s a mint kiment az utcára, az ajtó előtt megbotlott valami sötét alakban. Midőn közelről kezdte vizsgálgatni, akkor látta, hogy egy ember és pedig a vásártéri komédiásbódé igazgatója. Szépen átvilágolta s be vitte a főszerbe, a táskáját pedig, melyben állítólag 100 frt volt (ugyan honnan vette volna?), szobájába vitte. Reggel azután át adta neki. Az igazgató, ki az éjszaka alatt kijózanodott, könnyekig meghatva köszöntö meg *Babotainak* nagy szívességét, mert nélküle minden pénzét, sőt még életét is elveszthette volna. Kérte, hogy látogassa meg „művész-otthonában” s az előadásokat bármikor ingyen látogathatja. Megörült ennek *Babotai* s még az nap felkereste a vásártéri bódét s valódi mezenáshoz illő bőkezűséggel egy koronával váltotta meg a 20 frt bilétét. Leült a helyfőrdélben, s elhatározta, hogy ott marad egész. De nem így történt. Eleuts mulatott a komédiások mókáin, megjegyzéseket kockáztatott meg itt-ott, később azonban azok mulattak rajta. A „primadonna” kezdett vele incselkedni, először csak szóval, majd tovább ment, lekapta *Babotai* fejéről a kalapot s kidobta; ott kint egy gyermek elszaladt vele. Míg ő a kalapját kereste, az egész trupp kacagott rajta, de legjobban az igazgató, a kit ő előtte való este megmentett. No ez már szörnyű hálátlanság! Mikor a kalapját megtalálta, első dolga volt a bírósághoz menni, hol panaszt emelt becsületértés című az igazgató ellen. Most már ő is gyűlöli a komédiásokat.

— **Egy éves önkéntesek egyenruháikat és felszereléseiket a legjobban és legolcsóbban Weisz L. és fia** cégénél szerezhetik be (Székesfejérvár, Nádor-utca Gebhardt-ház.) Ugyanott tiizöltői ruhák és felszerelések a legjutányosabban beszerezhetők.

VEGYESEK.

□ **Kerékpár-zene.** Németországban már a legközelebbi hetekben egy valóban egyszerű meglepő kerékpáros ujdonság kerül a piacra. A pompás találmány, melynek dicséretéből a németek nem tudnak kifogni, a kerékpárokat zeneművel látja el, melyet a mozgás hoz működésbe. A eddigi kísérletek, bár állítólag már több év óta szakadatlanul folytak, egyáltalában nem tudnak elegendő eredményt fölmutatni s csak legutóbb sikerült egy *Hamburgi* cégnek egy czsendelő fúvásos munka révén olyan zene-instrumentumot szerkeszteni, mely a kerékpárra alkalmazva, annak gyorsaságát semmiképen sem befolyásolja. A muzsikáló eszközt a kormányrud alatt helyezik el, a kerékpárnak ugynevezett elővilláján, még pedig igen egyszerű, de elmés módon. A mint a bicycle mozgásba jön, a zenemű is elkezd játszani, még pedig olyan tempóban, a melyben a kerékpár halad. Az egyes darabokat a kerékpáros szabadon választhatja meg. A zenemű kiállítására igen fényes, úgy hogy bármelyik kerékpárnak is díszére váltik. Mint mondják, a jövő évi kerékpáros virágrendezők alkalmával már hangversenyeket is fognak rendezni. Nem is hangzik olyan rosszul: bicycle-concert!

□ **Ferradalom a francia könyvpiacon terén.** Mindenki ismeri azokat a feltűnő sárga borítékos francia regényeket, a melyeket ezrével exportálnak Párisból külföldre. Ezeknek az egység ára eddig 3 és fél frank volt, a mi még mindig olcsóbb, mint a modern magyar regényeknek átlagos ára, de a francziák megokalták azért, mert ezek a regények ily ár mellett nem tudnak az alsóbb néprétegekben elterjedni úgy, mint a régi klasszikusok. Ez megakasztja a könyvek gyors terjedését, a mi különösen az ifjú és tehetséges, de még ismeretlen írónak igen ártalmas. Híres regényírók, mint *Zola* és *Daudet* is.

igy járják. Most nem rég egy párisi kiadó czég elhatározta, hogy Daudet regényeinek kiadási jogát megvesse és 10 centimes fizetekben bocsájtja a piacra. Daudet beleegyezett és az olcsó, de e mellett csinos regényfüzetek rohamosan elkelték. Ez az eljárás valóságos forradalmat keltett a párisi könyvkiadók között, mely csak akkor csillapult le, a mikor feltették, hogy ez csak kivételes eset. Azonban csatlakoztak, mert Daudet példáját egy másik hírneves író, Jules Claretie is követte, a kinek a regényei most szintén tíz centimes fizetekben kerülnek kiadásra.

Közgazdaság.

A legtöbb kedvezmény.

(a. é.) Ez egy olyan kifejezés, a melynek csak az ismeri az értelmét, a ki kereskedelmi politikával foglalkozik. Lexikonban, szakmunkákban nem áll benne, s mégis közkeletű. Azt jelenti, hogy az államok egymással olyan szerződést kötnek, hogy egymás bevitelének biztosítják mindazt a kedvezményt, a melyet egy harmadik államnak biztosítanak. Vagyis, ha például Bolgárországgal ma szerződünk legtöbb kedvezményes alapon, s Bolgárország holnap Angliával is szerződik, s valamelyik árura néve Angliának alacsonyabb vámot engedélyez, mint nekünk, akkor ez az alacsonyabb vám a „legnagyobb kedvezményes” klauzulából kifolyólag mi reánk nézve eo ipso érvényes lesz.

Ez a legtöbb kedvezményt biztosító záradék.

1860 óta a Napoleon-Cobden-féle angol-francia vám szerződés példájára nem maradt ki a nemzetközi szerződésekből. Ennek a záradéknak köszönhető, hogy a közelebbi évtizedek kereskedelmi szerződésai nem csak a szerződő feleket illették, de érdekelték, még pedig közelről, mindazokat az államokat is, melyekkel a szerződő felek már szerződéses viszonyban állottak, mert e záradék biztosította az utóbbiak javára is mindazokat a vámkedvezményeket, melyekre a szerződés a felek között létrejött. A záradékos szerződések ekként a vámkedvezményeket folytonosan kiszélesítették, vagyis a szabadkereskedelmi irányzat hathatós eszközei voltak. Egy állam sem tudja és tudta, hogy mily mérvű kedvezményeket biztosít a vele szerződőnek és magának is, mert e kedvezmények a záradék alapján folyton szaporodtak azokkal az engedményekkel, melyeket aztán később más államokkal szemben, persze azért, hogy a maga részére is kedvezményeket eszközöljön ki, tett, illetve tenni kényszerítve volt.

Ezt a legtöbb kedvezményes klauzulát kezdő kizsároltani az az új vámpolitikai irány, mely most kezd lábra kapni. Az új irányra a jelt Anglia adta meg, melynek kormánya nyáron felmondta Németországnak legtöbb kedvezményes szerződését, hogy gyarmataival egyesülve, védő vám protegálja saját termelését a német, és más külföldi termelés ellen.

Es Anglia e lépésének nagy a jelentősége, mert ezzel lett a szabadkereskedelem hazája üldözőjévé a szabadkereskedelem leghathatósabb eszközének, a legtöbb kedvezményt biztosító záradéknak. Ha Anglia csak szigorú kölesőség alapján álló szerződéses viszonyban állott volna Németországgal, nincsen oka felmondani a szerződést, mert ez nincs utjában annak, hogy Canadával vagy egy más gyarmattal egy még a meglévő szerződéseknél is több kedvezményt, biztosító vámügyi megállapodásra jusson. Amde a legtöbb kedvezményt biztosító záradék megkötötte Angliát, s ha szabad kezét akar, szabadulnia kell ettől a záradéktól, illetve közvetlenül a szerződésektől, a melyekben ez foglaltatik.

A vámuji eszméjében, mint háttérben és okban, nemkülönb a legtöbb kedvezményt biztosító záradék kiküszöbölésére irányított éme szándékban van a felmondásnak az a jelentősége, mely bennünket is érdekel.

Mert ezzel a precedenssel valószínűleg alaposan meg fog szünni a legtöbb kedvezményes klauzula uralma a többi államokban is, és a szerződések most következő megújításánál az államok a szigorú kölesőség alapján csak egymással fognak szemben állni és egymással

szemben fognak védővámokat emelni, illetve engedményeket adni.

Angliának a szabadkereskedelemmel és a legtöbb kedvezmény elvével való szakítása a mi legközelebbi szerződésünkre már nagy hatással lesz s meg fogja adni nekünk is a módot, hogy gazdasági érdekeink józan felbecsülésével az eddigi hagyományok mellőzésével saját izlésünk szerit kössük meg szerződéseinket és a szigorú kölesőség alapján szerezzünk érvényt érdekeinknek és adjuk engedményeket más nemzetek gazdasági tendenciáinak.

Az ezüst kérdés.

Az egész világot ismét hetek óta foglalkoztatja az ezüst-kérdés, vagyis az, hogy az arany valutás országok nemzetközi meggyezés útján újra érvényes pénzzé tegyék az ezüstöt is. Hogy erre szükség volna, azt mindnyájan tudjuk, mert az arany nem elég az óriási kereskedelmi forgalom közvetítésére, a mit legjobban a pénz drágasága, a kamatláb folytonos emelkedése mutat. Az így kizsárolt ezüst árszűkítésével normális időben lépést tart a nyers-termények ára is, a minek nem mond ellent az sem, hogy a mai teljesen abnormis időben, mikor magát a gazdát is inség fenyegeti, a mikor a buza olyan kevés, hogy a pánikszerű kereslet a csekély mennyiségű termék árát önkénytelenül felverni, magasabb árakat jegyezzenek.

A legtöbb országban belátták már, hogy az ezüst kizsárolása a forgalomból, nagy gazdasági károkat okoz, s csak az arany tulajdonosainak, a bankoknak és a modern kapitalizmus szülötteinek és fentörőinek válik hasznára. Németországban óriási a bimetalistá párt hatalma. Belgium és Franciaország nemcsak hagyományainál fogva bimetalista, hanem a mai kormányok határozottan óhajtkák az ezüst rehabilitását. Méline francia miniszterelnök többször adott félreérthetetlen kifejezést annak, hogy az aranyérték sokat ártott az országnak s a bimetalista reform nagyon kívánatos volna. Amerikában jól tudjuk mi történt a tavaszi elnökválasztásnál. Az ezüstpárt ütközött meg az „egészséges valuta” pártjával, mely maga is bimetalista és azóta és kormánya jutva folyton dolgozik a nemzetközi megállapodás létrehozásán. Mac Kinleynek sikerült a kormányok nagy részét egy érmeértékeztetőhöz való hozzájárulásra bírni, s ma már csak Anglián mulik a bimetalizmus diadala, Anglia pedig a legutóbbi hetekben sokán közeledett a két fém uralma felé.

Az angol bank késznek nyilatkozott érzékesletének ötödrészt ezüstbe fektetni s a minapodan tartott minisztertanács úgy határozott, hogy Anglia belemege a bimetalista kérdés tárgyalásába.

Hogy már most mi fog fejlődni a kérdésből, az egyelőre bizonytalan. Az ezüti ára megérezte a történetek és a mult hónapi leg-alacsonyabb árfolyamából szakadatlanul emelkedett. Valószínű, hogy az érmeértékeztető, melyet a jövő tavasszal akarnak megtartani, a nemzetek teljes egyetértése alapján fog létrejönni, s abban az esetben nem kell a konferencia meddőségétől tartanunk. Az angolok, kiknek kormányában a bimetalizmus három előkei bujokával van képviselve, nem igen fognak utjában állani a nemzetek egyesülésének, noha az angol segítségére a bimetalizmus nem igen számíthat.

* Az állatjárványok megyénkben. A „Földmívelési Életesítő” legutóbbi száma szerint Fejérmegyében a következő községekben fordultak elő betegedések: *Lépfene*: Gsoór 13 u., összesen 1 község 13 u. *Veszétség* Kápolnás-Nyék 1 udvar. *Takonykór és bőrféreg*: Voreb 1 udvar. *Ragadós száj- és körömfájás*: Kápolnás-Nyék 1 udvar. *Sertisznész*: Aba, Acsa. Alaphoz tartozó Réh pusztá, Alsó-Szent-Iván, Bicske Bodajk, Csabdi, Csákszerény, Czece, Gárdony, Gántb, Hercegfalva, Kálóz, Martonvásár, Nadap, Nádasd-Lalány, Nagy-Láng, Polgárdi, Pusztá-Egres, Sár-Egres, Sárbogárd, Sár-Szent-Miklós, Szent-Mihály, Tács, Vaál, összesen 25 község.

Vasuti uj menetrend.

— Érvényes 1897. október 1-től —

Csász. és kir. szab. déli vasut.

	Budapest ind.	Székesfejervár ér.	Nkanissa ind.	ér.
Szem.v	6:40 reg.	8:53 d.e.	9:04 d.e.	1:24 d.u.
Gyorsv.	7:30 reg.	8:53 d.e.	8:58 d.e.	11:45 d.e.
Vegy.v.	2:35 d.u.	4:29 d.u.	4:35 d.u.	8:55 este
Vegy.v.	5:25 d.u.	7:39 este	—	—
Gyorsv.	9:45 este	9:11 este	9:16 este	12:10 éjjel
Szem.v.	9:25 este	11:33 este	11:43 este	3:52 éjjel

	Nagykanizsa ind.	Székesfejervár ér.	Budapest ind.	ér.
Szem.v.	12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.	6:29 d.e.
Vegy.v.	—	—	6:15 reg.	8:33 d.e.
Gyorsv.	5:48 reg.	8:47 reg.	8:54 reg.	10:14 d.e.
Vegy.v.	9:15 d.e.	1:51 d.u.	2:32 d.u.	4:32 d.u.
Szem.v.	2:— d.u.	6:01 d.u.	6:09 este	8:12 este
Gyorsv.	5:06 d.u.	8:03 este	8:15 este	9:40 este

Székesfejervár Komárom-Ujszöny.

	indul	ér.
Vegy.v.	10:— d.e.	2:50 d.u.
Szem.v.	10:— este	12:59 éjjel

Komárom-Ujszöny Székesfejervár.

	ind.	ér.
Szem.v.	11:36 d.e.	2:23 d.u.
Vegy.v.	3:41 reg.	8:22 d.e.

M. kir. államvasutak.

	Székesfejervár ind.	Veszprém ér.	Veszprém-Széfejervár ind.	ér.
Sz.v.	5:20 d.e.	8:03 d.e.	Sz.v.	4:19 reg.
Sz.v.	9:27 d.e.	10:45 d.e.	Sz.v.	7:15 reg.
Sz.v.	1:— d.u.	2:33 d.u.	Sz.v.	4:43 d.u.
Sz.v.	9:27 este	11:— este	Sz.v.	5:53 d.u.

Fehér- és tolnamegyei h. é. vasut.

	Székesfejervár ind.	Adony-Szabolcs rk	Paks ér.
Vegy.v.	3:55 d.u.	5:12 d.u.	9:33 este
Vegy.v.	7:56 reg.	9:23 reg.	2:15 délben

Paks Adony-Szabolcs Székesfejervár.

	ind.	ind.	ér.
Vegy.v.	2:— reg.	6:23 reg.	7:40 reg.
Vegy.v.	1:20 d.u.	6:06 este	7:25 este

Székesfejervár Sárbogárd

	ind.	ind.	ér.
Vegy.v.	9:05 reggel	10:55 délelőtt	
Vegy.v.	2:50 délután	4:30 délután	
Sárbogárd ind.		Székesfejervár ér.	
Vegy.v.	5:25 reggel	7:24 reggel	
Vegy.v.	12:— délben	1:47 délután.	

NYILT-TÉR. *)

Krondorfi Savanyuviz

HELEMES IZE MIATT

UGY MINT ASZTALI VIZ,

DE LEGINKÁBB MINT

Gyógyviz

köd, gyomor és
vizeledés bántalmaknál
sikerrel használhatók

Székesfejerváron kapható:

Kovács Pál és Taubler Béla uraknál.

*) E rovart alatt közzétett kirt nem vállal felelősséget a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban kösöltt egy-egy hirdetésnek, ha lakosim nincs köteve 4 soros terjedelemben egyszeri költségre 30 kr. Minden további sor 4 kr. — Ha az apró hirdetés 6-szor vagy ennél többször adatik fel, megjelenésenként 20 kr-ért vétezik föl.

Értesítéseket díjtalanul ad a kiadóhivatal bárkinek, vidéki levelekre, ha 5 kros válasz-bélyeg mellékelteik választot.

URASÁGI KOCSIS

ki jó bizonyítványokkal rendelkezik, 37 éves, ügyes és szorgalmas, előkelő uri házaknál keres alkalmazást. Czim a kiadóhivatalban.

TANULÓ

jóra való családból felvétetik egy vidéki péküzletben. Czime megtudható a kiadóhivatalban.

A NAGY-LÁNGI

uradalomhoz tartozó Ó méltósága id. gróf Zichy János tulajdonát képező tácezi 5 kerekü

vizi-malom

minden hozzátartozó épületek, szerek és esz-közökkel, a malomhoz tartozó szántó föld, rét és legelővel együtt 1898. Szt.-Mihály napjától fogva bérbe adandó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a „Lángi uradalom közp. felügyelői hivatalánál“ Nagy-Láng (Fejér megye).

Dr. Högyes korszakos találmánya Asbest talpbéleés!

Nincs bürkeményítés!
Nincs lábizzáadás!
Nincs meghülés!
Nincs semmiféle lábbaj!

Követeljük az

Asbest-talpbéleést
cipzészeinktől.

Felnőt. 35—45. sz. tuc. 12 frt, párja 1 frt 20 kr.
Gyerm. 20—34. sz. tuc. 6 frt, párja 60 kr. csak utánvét mellett.

Dr. Högyes találmányát szabadalom védi minden országban. Bővebb felvilágosítást készséggel ad

Az „Első magyar Asbestáru-gyár“

Budapest, VI., Sziv-utca 18. sz.

Székesfehérváron: kizár. I. g. LANGRÁF GÁBOR és FIA uraknál hapható.

„KEGYELET“

az »Első hazai cs. és kir. szab. érczkoporsó-gyár« temetkezési vállalata,
Sz.-Fejérvár, Kossuth-utca Dieterich-féle ház.

Van szerencsém szives tudomásul hozni, hogy

„KEGYELET“ ezim alatt

egy a jelenkor minden igényeinek megfelelő

TEMETKEZÉSI VÁLLALATOT

rendeztem be, hol is egy a helybeli mint a vidéki tisztelt gyászoló közönségnek minden e szakmába vágó czikkeket ~~gyári~~ gyári áron **bocsájtok rendelkezésére.**

Raktáron tartok a legegyszerűbb fakoporsóktól a legdiszesebb érczkoporsókig mindentéle árban. — Továbbá szemfedeleket, lepedőket, párnákat, szóval teljes berendezést a temetkezéshez szükséges kellekekből.

Nagy raktárt tartok legszebb kivitelű művirág, érc és örökzöld koszorúkból.

Elvállalok egy helyben mint vidéken teljes temetések rendezését, kápolnák, szobák behuzását stb

Rendkívüli olesó árban bocsájtom a gyászoló családok rendelkezésére egy helyben mint vidéken saját dísz gyászkozsijaimat, (halottas kocsit) és pedig a következő áron:

Egy díszes 8 oszlopos fekete ezüstös gyászkocsi helyben 2 lóval 4 frt,

Egy díszes kék ezüstös gyermek gyászkocsi helyben 3 frt.

Továbbá rendelkezésére áll még a gyászoló családoknak egy igen díszes üveges fekete ezüstös gyászkocsi és igen díszes fehér aranyozott üveges gyermek gyászkocsi a megfelelő testőrség és kapussal. — Hulla szállítását az ország és külföld minden irányában elvállalom.

Magamat a t. gyászoló családok szolgálataiba felajánlva maradok kiváló tisztelettel

GEBAUER KÁROLY,

az „Első hazai cs. és kir. szab. érczkoporsó-gyár“ tulajdonosa.

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legújabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó czikkek, valamint

ingek, gallérok és lábraválók, nap- és esernyők dus választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben. —

LÖWY ADOLF + + + + +

+ + + + + **SZ.-FEHÉRVÁR.**

(Felmayer mellett.)

HIRDETÉSEK

felvétetnek kiadóhivatalunkban (K i g y ó utca 9-ik sz. alatt) a legjutányosabb áron.